



Saturs

IV *Paziņojumi*

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

OLAF Uzraudzības komiteja

2019/C 343/01

OLAF Uzraudzības komitejas darbības pārskats – 2018..... 1

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

OLAF UZRAUDZĪBAS KOMITEJA

OLAF UZRAUDZĪBAS KOMITEJAS DARBĪBAS PĀRSKATS – 2018

(2019/C 343/01)

OLAF Uzraudzības komitejas locekļi

Jan MULDER**OLAF Uzraudzības komitejas priekšsēdētājs****Komitejas loceklis kopš 2017. gada 23. janvāra, priekšsēdētājs kopš 2017. gada 1. marta**

Bijušais Eiropas Parlamenta deputāts, Nīderlande

Maria Helena FAZENDA**Komitejas locekle kopš 2017. gada 23. janvāra**

Iekšējās drošības sistēmas ģenerālsekretāre, Portugāle

Prokurore

Petr KLEMENT**Komitejas loceklis kopš 2017. gada 23. janvāra**

Ģenerālprokuratūra, Čehija

Prokurors

Grażyna STRONIKOWSKA**Komitejas locekle kopš 2016. gada 13. jūlija**

Valsts prokuratūra, Varšava, Polija

Prokurore

Rafael MUÑOZ LÓPEZ-CARMONA**Komitejas loceklis kopš 2017. gada 1. decembra**

Īpašās prokuratūras cīņai pret korupciju un organizēto noziedzību Valsts kontroliera atbalsta nodaļas vadītājs, Spānija

Revidents, jurists, ekonomists

OLAF UZRAUDZĪBAS KOMITEJAS PRIEKŠSĒDĒTĀJA PRIEKŠVārds

2018. gadā Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) darbībā notika lielas pārmaiņas – tika iecelts jauns ģenerāldirektors. OLAF Uzraudzības komiteja iecelšanas procedūrā darbojās kā novērotājs un galu galā apstiprināja īstenoto procedūru. Uzraudzības komiteja cer uz produktīvu sadarbību ar OLAF un ir pilnībā apņēmusies palīdzēt tā ļoti svarīgajā cīņā pret krāpšanu, korupciju un nelikumīgām darbībām, kas skar ES finanšu intereses. Uzraudzības komiteja pateicas par līdzšinējo labo sadarbību Nick Ilett kungam, kurš bija OLAF ģenerāldirektora pienākumu izpildītājs lielākajā daļā gada.

Dažas būtiskas pārmaiņas notika arī Uzraudzības komitejas sekretariātā. Pašlaik ir brīva sekretariāta vadītāja amata vieta. Sekretariāta darbs netika uzlabots, jo tā darbinieki bija ilgstošā prombūtnē. Izrādījās neiespējami atrast pagaidu aizvietotājus. Visu šo iemeslu dēļ tika izdarīts mazāk, nekā bija plānots gada sākumā.

Uzraudzības komitejas sanāksmes notika reizi mēnesī, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013⁽¹⁾, un tās prioritāte bija regulāra saziņa ar ES iestādēm, kā arī OLAF partneriem un ieinteresētajām personām. Uz katru sanākumi tika aicinātas arī OLAF amatpersonas, tostarp ģenerāldirektors, un notika viedokļu apmaiņa par aktuāliem jautājumiem. Uzraudzības komiteja arī izrādīja patiesu interesi par Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidi. Katrā sanāksmē OLAF informēja Uzraudzības komiteju par norisēm.

Uzraudzības komiteja vēltija lielu uzmanību Eiropas Komisijas priekšlikumam pārskatīt Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013, proti, regulu, kas ir OLAF darbības pamatā. Tika izteikti vairāki ieteikumi, kā pēc Uzraudzības komitejas ekspertu domām varētu uzlabot OLAF darbības rezultātus. Plašāka informācija par Uzraudzības komitejas ierosinātajiem uzlabojumiem ir sniegta šajā gada ziņojumā.

Uzraudzības komiteja arī koncentrēja uzmanību uz jaunu nolīgumu formalizēšanu ar OLAF par to, kā tas ziņo šai komitejai par diviem minētajā regulā paredzētajiem jautājumiem. Šie jautājumi ir: ziņošana par procesuālo garantiju ievērošanu un ziņošana Uzraudzības komitejai, ja izmeklēšanas ilgums pārsniedz 12 mēnešus. Šie ziņojumi tiks analizēti, un tiks noskaidrots, vai tie ir apmierinoši.

Tika apmeklēta Eiropas Revīzijas palāta, lai uzzinātu par tās darbībām saistībā ar krāpšanas apkarošanu. Šie apmeklējumi bija produktīvi. Mēs pētām iespējas, kā sadarboties ciešāk, un tāpēc Revīzijas palātas pārstāvis uz laiku varētu tikt norīkots darbā Uzraudzības komitejas sekretariātā.

Mēs ceram, ka līdz tam, kad gatavosim nākamo gada ziņojumu, sekretariāta personāls būs pilnībā nokomplektēts un tiks sasniegts Uzraudzības komitejas vērienīgais mērķis publicēt vairākus atzinumus, kas ļautu labāk kontrolēt krāpšanas apkarošanas pasākumus Eiropas Savienībā. Uzraudzības komiteja cenšas panākt produktīvu sadarbību ar OLAF, paužot kritisku, taču konstruktīvu viedokli, tāpat kā tas tika darīts līdz šim.

Es vēlos īpaši pateikties Uzraudzības komitejas sekretariātam par tā paveikto šajā periodā, neskatoties uz nelabvēlīgajiem apstākļiem.

OLAF Uzraudzības komitejas priekšsēdētājs

Jan MULDER

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. septembra Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

SATURA RĀDĪTĀJS

	<i>Lappuse</i>
PAMATUZDEVUMS	4
TIESISKAIS REGULĒJUMS, SASKAŅĀ AR KURU DARBOJAS OLAF, – IEGULDĪJUMS PĀRDOMĀS PAR OLAF REFORMU	4
OLAF RESURSU PĀRRAUDZĪBA	6
PĀRRAUDZĪBA PĒC UZRAUDZĪBAS KOMITEJAS INICIATĪVAS – PIEKĻUVE INFORMĀCIJAI, KAS VAJADZĪGA, LAI PILDĪTU UZRAUDZĪBAS FUNKCIJAS	9
OLAF VEIKTO IZMEKLĒŠANU ILGUMA PĀRRAUDZĪBA	10
VISPĀRĪGAS PIEZĪMES	11
UZRAUDZĪBAS KOMITEJAS ANALĪZE PAR 484 ZIŅOJUMIEM PAR IZMEKLĒŠANĀM, KURU ILGUMS PĀRSNIEDZ 12 MĒNEŠUS	11
GALĪGIE SECINĀJUMI	13
LIETAS, KURĀS INFORMĀCIJA IR JĀNOSŪTA VALSTU TIESU IESTĀDĒM	14
LIETAS, KURU GADĪJUMĀ ATTIECĪGĀS IESTĀDES NETIKA IEVĒROJUŠAS OLAF IETEIKUMUS	14
AR PROCESUĀLO GARANTIJU PIEMĒROŠANU SAISTĪTO NORIŠU PĀRRAUDZĪBA	16
OLAF IZMEKLĒŠANAS POLITIKAS PRIORITĀŠU UN IZMEKLĒŠANAS PAMATNOSTĀDŅU NOVĒRTĒJUMS	16
ATTIECĪBAS AR OLAF, ES IESTĀDĒM, OLAF PARTNERIEM UN IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM	18
SANĀKSMES AR ES IESTĀŽU, STRUKTŪRU UN CITU AĢENTŪRU DALĪBU	18
OLAF UZRAUDZĪBAS KOMITEJAS VADĪBA	18
UZRAUDZĪBAS KOMITEJAS SEKRETARIĀTS, DARBA METODES UN BUDŽETA JAUTĀJUMI	18

PAMATUZDEVUMS

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 15. panta 1. punkts:

“Uzraudzības komiteja regulāri pārtrauga to, kā Birojs veic izmeklēšanas funkciju, ar mērķi palielināt Biroja neatkarību to kompetenču pienācīgā īstenošanā, kuras Birojam ir noteiktas ar šo regulu.

Uzraudzības komiteja jo īpaši pārtrauga norises, kas ir saistītas ar procesuālo garantiju piemērošanu un izmeklēšanas ilgumu, ņemot vērā informāciju, ko saskaņā ar 7. panta 8. punktu sniedz ģenerāldirektors.”

1. Uzraudzības komiteja tika izveidota ar mērķi stiprināt un garantēt OLAF neatkarību, regulāri pārtraugot tā izmeklēšanas funkciju, un palīdzēt ģenerāldirektoram pildīt savus pienākumus. Tā ir pilnībā apņēmusies pildīt šo uzdevumu. Uzraudzības komiteja arī interpretē savu uzdevumu palīdzēt OLAF ģenerāldirektoram veidā, kas vislabāk ļauj OLAF uzlabot savu efektivitāti kā nepielaidīgai un objektīvai ES izmeklēšanas struktūrai, kura ir pilnīgi neatkarīga no nepamatota ārējā spiediena un iejaukšanās. Šis ir arī divdesmitais gads kopš OLAF izveides un iespēja apsvērt to, kā Birojs ir pildījis savu funkciju un kā tas plāno virzīties tālāk, jo īpaši saistībā ar Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidi cīņai pret krāpšanu, korupciju un noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar ES budžetu. Uzraudzības komiteja ir gatava atbalstīt OLAF centienus uzlabot sava darba kvalitāti un pildīt svarīgu funkciju jaunajā Eiropas tieslietu jomā, kurā ES finanšu interešu aizsardzības kontekstā liela nozīme būs OLAF palīdzībai un atbalstam EPPO, kā arī sadarbībai ar to.
2. Uzraudzības komiteja sniedz OLAF ģenerāldirektoram un iestādēm atzinumus un ziņojumus par OLAF izmeklēšanām, neiejaucoties izmeklēšanu veikšanā. Regulāra OLAF izmeklēšanu pārraudzība ir labākā metode, kā garantēt Biroja neatkarību, un šajā laikposmā Uzraudzības komiteja ļoti iesaistījās, lai izveidotu stabilu pamatu darbam, sadarbojoties ar jauno OLAF ģenerāldirektoru, un uzlabotu informācijas kvalitāti ziņojumiem, kurus OLAF tai regulāri sūta. Tas jo īpaši attiecas uz informāciju, kas ietverta ziņojumos par izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus, uz informāciju par privātpersonu sūdzībām, kas vērstas pret OLAF izmeklēšanām, un uz informāciju par tiem OLAF ieteikumiem, kurus attiecīgās iestādes netika ievērojušas. Uzraudzības komiteja aktīvi piedalās ikgadējā iestāžu viedokļu apmaiņā par OLAF darbības rezultātiem, pastāvīgi uzturot savu nostāju par to, ka izmeklēšanas politikas prioritātes nosakāmas atbilstīgi ES budžeta izdevumu galvenajām jomām.
3. Uzraudzības komiteja atskaitās iestādēm, kuras ir iecēlušas tās locekļus, un tās pagājušā gada darbības pārskats tika apspriests ar budžeta un cilvēkresursu komisāru Ginteru Etingeru, Komisijas ģenerālsekretāru Martinu Zelmairu, Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komiteju (CONT), Padomes darba grupu krāpšanas apkarošanai Austrijas prezidentūras laikā, Revīzijas palātu un Eiropas Ombudu. Zinot to, cik svarīgi ir veikt grozījumus OLAF Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013, lai pielāgotu OLAF pilnvaras EPPO vajadzībām, Uzraudzības komitejas locekļi rūpīgi apsvēra šo jautājumu un sniedza savu ieguldījumu ziņojumā, kas 2018. gada novembrī tika nosūtīts iestādēm un kurā tika izklāstīti konkrēti ieteikumi attiecībā uz daudzām tiesību normām. Uzraudzības komiteja ir pateicīga par pozitīvajām atsauksmēm, ko tā saņēma no Eiropas Parlamenta CONT komitejas.
4. Uzraudzības komiteja organizēja 11 plenārsēdes⁽²⁾ un turpināja praksi aicināt uz savām sanāksmēm jauniecelto OLAF ģenerāldirektoru un Biroja darbiniekus, lai apspriestu visus jautājumus, kas ir svarīgi komitejas un OLAF darbā, un saņemtu informāciju par tiem. Uzraudzības komiteja cerēja konstruktīvi strādāt kopā ar OLAF un palīdzēt Birojam uzlabot tā darbības rezultātus un efektivitāti. Pārskata periodā Uzraudzības komiteja iecēla referentus darbam konkrētās tās sastādītā darba plāna jomās, kā arī turpmāku pasākumu veikšanai šajās jomās. Šie referenti cieši sadarbojās ar sekretariātu, lai sagatavotu atzinumu un ziņojumu projektus, kuri Uzraudzības komitejai būtu jāapstiprina.

TIESISKAIS REGULĒJUMS, SASKAŅĀ AR KURU DARBOJAS OLAF, – IEGULDĪJUMS PĀRDOMĀS PAR OLAF REFORMU

5. Laikposmā, uz ko attiecas šis ziņojums, notika intensīvas debates par OLAF tiesiskā pamata – Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 – reformu. Priekšlikums veikt grozījumus OLAF regulā attiecībā uz sadarbību ar Eiropas Prokuratūru (EPPO) un

(²) Laikposmā no 2018. gada jūlija līdz 2019. gada jūnijam.

OLAF izmeklēšanu efektivitāti vainagojās ar Eiropas Parlamenta 2019. gada 16. aprīļa normatīvās rezolūcijas⁽³⁾ apstiprināšanu. Labi zinot to, cik svarīga ir šī reforma, un pēc Parlamenta pieprasījuma – Uzraudzības komiteja centās aktīvi un konstruktīvi iesaistīties debatēs, uzstājoties Parlamenta CONT komitejā un iesniedzot rakstiskus ieteikumus Komisijai, Padomei un Parlamentam par OLAF turpmākajām attiecībām ar EPPO, piekļuvi informācijai un OLAF darba attiecībām ar Uzraudzības komiteju saskaņā ar jauno regulu⁽⁴⁾. Uzraudzības komiteja izteica piezīmes par konkrētiem grozījumu priekšlikuma noteikumiem, pamatojoties uz principiem, kuri ir jāievēro OLAF darbībā, proti, uz objektīvas izmeklēšanas, juridiskās noteiktības, pārredzamības un pārskatatbildības principu.

6. Uzraudzības komiteja saskaņā ar savu Atzinumu Nr. 2/2017 par OLAF regulas piemērošanu⁽⁵⁾ identificēja dažus galvenos posmus, kurus vajadzētu precizēt izmeklēšanas funkcijas īstenošanas kontekstā. Uzraudzības komiteja uzsvēra, ka regulāra izmeklēšanu pārraudzība ir jāsaglabā kā labākā metode, kas garantē OLAF neatkarību, un ka tai ir vajadzīga piekļuve visai informācijai, kas nepieciešama, lai tā varētu pildīt savu uzdevumu. Uzraudzības komiteja ir unikāla, neatkarīga struktūra ar ļoti spēcīgu pilnvarojumu, kurai ir vajadzīgi atbilstoši līdzekļi, lai tā varētu īstenot savas pilnvaras. Uzraudzības komiteja ir apmierināta, ka Parlamenta normatīvajā rezolūcijā ir sniegta iespēja Uzraudzības komitejas sekretariātam atrasties vispiemērotākajā vietā, lai tas varētu efektīvi palīdzēt komitejai pildīt tās pārraudzības pienākumu⁽⁶⁾.
7. Uzraudzības komiteja ir gandarīta, ka Parlamenta normatīvajā rezolūcijā ir saglabāti daudzi no Uzraudzības komitejas ieteikumiem, tostarp par OLAF neatkarības stiprināšanu un tā izmeklēšanas funkcijas pienācīgu veikšanu⁽⁷⁾. Tostarp:
 - i) OLAF ģenerāldirektoram ir periodiski jāinformē Uzraudzības komiteja par gadījumiem, kad viņš ir nolēmis nesākt izmeklēšanu, norādot šāda lēmuma iemeslus, – lai nodrošinātu, ka tiek pārredzami un objektīvi novērtēti apgalvojumi, kurus OLAF ir saņēmis;
 - ii) OLAF ir jāsniedz sīki izklāstīta informācija ziņojumos, ko tas nosūta Uzraudzības komitejai par izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus, – lai pastiprinātu OLAF neatkarību un ievērotu tiesības uz labu pārvaldību;
 - iii) Uzraudzības komitejai ir jābūt pieejai visai informācijai un dokumentiem, ko tā uzskata par vajadzīgiem savu uzdevumu veikšanai, – lai nodrošinātu stabilu pārraudzības sistēmu nolūkā stiprināt OLAF neatkarību;
 - iv) OLAF pienākums ir sagatavot ieteikumus, ko pievieno izmeklēšanas ziņojumam un kas ir sagatavoti saskaņā ar ģenerāldirektora pilnvarām, pabeidzot izmeklēšanu, – lai nodrošinātu juridisko noteiktību un objektīvus izmeklēšanas konstatējumus, un
 - v) Komisijai ir jāapspriežas ar Uzraudzības komiteju, pirms ģenerāldirektoram uzliek disciplinārsodu vai pirms atceļ viņa imunitāti, – lai aizsargātu ģenerāldirektora neatkarību.
8. Uzraudzības komiteja pievērsa īpašu uzmanību turpmākajām attiecībām starp OLAF un EPPO, jo atrodas unikālā pozīcijā, kas ļauj palīdzēt pārvarēt grūtības, kuras varētu pastāvēti rasties starp minētajām iestādēm, veidojot to darba attiecības. Uzraudzības komiteja atzinīgi vērtē to, ka Parlamenta normatīvajā rezolūcijā ir iekļauti daži tās juridiskie ieteikumi šajā jomā, jo īpaši tas, ka:
 - i) OLAF ir jāinformē attiecīgās iestādes, struktūras, biroji un aģentūras (ISBA) par sākotnējās novērtēšanas rezultātiem, izņemot gadījumus, kad tas var apdraudēt veikto izmeklēšanu⁽⁸⁾;

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 16. aprīļa normatīvā rezolūcija par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), attiecībā uz sadarbību ar Eiropas Prokuratūru un OLAF izmeklēšanas efektivitāti (COM(2018) 338 – C8-0214/2018 – 2018/0170(COD)). http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0383_LV.html

⁽⁴⁾ Uzraudzības komitejas 2018. gada 20. novembra vēstule Eiropas Parlamenta CONT komitejas priekšsēdētājam.

⁽⁵⁾ Sk. Uzraudzības komitejas Atzinumu Nr. 2/2017, kas pievienots Komisijas novērtējuma ziņojumam par to, kā tiek piemērota Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (19. pants).

⁽⁶⁾ Sk. 15. panta "Uzraudzības komiteja" 8. punktu, no kura ir svītroti vārdi "neatkarīgi no Biroja [OLAF] un". "Tās sekretariātu nodrošina Komisija ciešā sadarbībā ar Uzraudzības komiteju."

⁽⁷⁾ Sk. Eiropas Parlamenta normatīvās rezolūcijas: 5. panta "Izmeklēšanas sākšana" 6.a punktu (jauns); 7. panta "Izmeklēšanas procedūra" 8. un 8.a punktu (jauns); 15. panta "Uzraudzības komiteja" 1. punkta 5. daļu; 11. panta "Izmeklēšanas ziņojums un turpmākā rīcība" 1. punkta 2. daļu; 17. panta "Ģenerāldirektors" 9. punkta 1. daļu.

⁽⁸⁾ Sk. 12.c panta "Ziņošana EPPO par noziedzīgu rīcību, kas varētu būt tās kompetencē" 5. punktu.

- ii) OLAF ir jāpārtrauc uzsāktā izmeklēšana, ja EPPO veic izmeklēšanu par tiem pašiem faktiem, un tas atturas no konkrētu darbību vai pasākumu veikšanas pēc EPPO pieprasījuma ⁽⁹⁾;
- iii) pēc EPPO pieprasījuma OLAF būtu jāpiemēro augstāki standarti attiecībā uz pamattiesībām, procesuālajām garantijām un datu aizsardzību, lai aizsargātu piekļuvi pierādījumiem, kad OLAF veic atbalsta vai papildu pasākumus ⁽¹⁰⁾; un
- iv) Uzraudzības komitejai ir jauns pienākums: sniegt atzinumu pirms OLAF un EPPO darba vienošanās dokumenta pieņemšanas ⁽¹¹⁾.

OLAF RESURSU PĀRRAUDZĪBA

6. panta 2. punkts Komisijas 1999. gada 28. aprīļa Lēmumā 1999/352/EK, ar ko izveido Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (OLAF), kas grozīts ar 2013. gada 27. septembra Lēmumu 2013/478/ES:

“2. Pēc apspriešanās ar Uzraudzības komiteju ģenerāldirektors nosūta budžeta jautājumu ģenerāldirektoram provizorisku budžeta projektu ierakstīšanai īpašā uz Biroju attiecīgā pielikumā Eiropas Savienības vispārējā budžeta Komisijas iedaļā.”

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 15. panta 1. punkta trešā daļa:

“Uzraudzības komiteja ģenerāldirektoram sniedz atzinumus, tostarp attiecīgos gadījumos ieteikumus par, inter alia, resursiem, kas nepieciešami Biroja izmeklēšanas funkcijas veikšanai (...).”

- 9. Uzraudzības komiteja ņem vērā savu uzdevumu nodrošināt, ka OLAF budžeta un cilvēkresursu politika ļauj Birojam efektīvi īstenot savas pilnvaras. Uzraudzības komiteja apzinās, ka OLAF budžeta neatkarība tieši ietekmē izmeklēšanas un darbības. Tāpēc tā uzskata, ka uzdevumam nodrošināt atbilstošu budžetu un visaptverošu cilvēkresursu stratēģiju vajadzētu būt jaunā ģenerāldirektora augstāko prioritāšu sarakstā.
- 10. Uzraudzības komiteja atzina, ka Komisijas budžeta projektam tika piemēroti taupības pasākumi, un norādīja, ka budžeta ikgadējais pieaugums tika konsekventi samazināts līdz līmenim, kad pieaugums bija gandrīz nulle. Tā pauda savu viedokli, ka šāds samazinājums nedrīkstētu negatīvi ietekmēt cīņu pret krāpšanu vai nelikumīgām darbībām, kuras skar ES finanšu intereses. Uzraudzības komiteja drīzāk uzskata, ka attiecībā uz OLAF ne vien nebūtu jāpiemēro stingrākie taupības pasākumi, kādus piemēro citiem Komisijas ģenerāldirektorātiem, bet gan faktiski tam būtu jāgūst labums no stimuliem, kas ļautu pieņemt darbā augsti kvalificētu un specializētu personālu, kurš varētu veikt izmeklēšanas un aktīvu atgūšanas darbības. Tas ir jo īpaši svarīgi, ņemot vērā OLAF turpmākās darba attiecības ar EPPO.
- 11. Pārskata periodā Uzraudzības komiteja sniedza divus atzinumus par OLAF sākotnējo budžeta projektu 2019. un 2020. gadam ⁽¹²⁾ un analizēja 2018. gadam apstiprinātā OLAF budžeta īstenošanu. Tā pārbaudīja OLAF provizorisko budžeta projektu 2019. un 2020. gadam, īpašu uzmanību pievēršot trim pozīcijām:
 - i) finansiālā un darbības ietekme, kas rodas, īstenojot OLAF satura pārvaldības sistēmu (OCM) – datubāzu sistēmu, kas satur ar lietām saistītu informāciju un ar ko aizstāj iepriekšējo lietu pārvaldības sistēmu (CMS);
 - ii) OLAF cilvēkresursu stratēģija, uz kuru Uzraudzības komiteja lika lielas cerības; un
 - iii) EPPO izveides ietekme uz OLAF budžetu.

⁽⁹⁾ Sk. 12.d panta “Izmeklēšanu nedublēšanās” 1. punkta 1. daļu un 12.d panta 1.a punktu (jauns), pamatojoties uz Uzraudzības komitejas ieteikumu, kas iekļauts tās 2018. gada 20. novembra vēstulē.

⁽¹⁰⁾ Sk. 12.e panta “Atbalsts, ko Birojs sniedz EPPO” 2. punktu, jaunās struktūras un papildinājuma pamatā ir Uzraudzības komitejas ieteikums, kas iekļauts tās 2018. gada 20. novembra vēstulē, un 12.e panta 2.a punktu (jauns), tostarp Uzraudzības komitejas ieteikumi, kas iekļauti tās 2018. gada 20. novembra vēstulē.

⁽¹¹⁾ Sk. 12.g panta “Darba vienošanās un informācijas apmaiņa ar EPPO” 1. punktu.

⁽¹²⁾ Sk. Uzraudzības komitejas Atzinumus Nr. 1/2018 un Nr. 1/2019 OLAF Uzraudzības komitejas tīmekļa vietnē: <http://europa.eu/supervisory-committee-olaf/opinions-and-reports>.

- i) OCM īstenošanas finansiālā un darbības ietekme
12. OLAF satura pārvaldības sistēma (OCM) ir lietu un dokumentu pārvaldības instruments, ko izmanto, veicot OLAF izmeklēšanas un citas darbības nolūkā aizsargāt ES finanšu intereses saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013. Ar OCM aizstāja veco lietu pārvaldības sistēmu (CMS). Uzraudzības komiteja uzskata, ka OCM vajadzētu izmantot ne vien kā vadības ziņojumu sagatavošanas sistēmu, bet arī kā īstu operatīvo un izmeklēšanas instrumentu.
13. Uzraudzības komiteja puda bažas par OCM datubāžu sistēmas īstenošanai paredzēto budžeta apmēru un par to, kā šī sistēma ietekmēja OLAF izmeklēšanas funkciju un pārraudzības instrumentus. Sistēmas īpašuma izmaksas 2012.–2018. gadā bija 15,3 miljoni EUR. OLAF informēja Uzraudzības komiteju, ka bija sagaidāms, ka no 2021. gada lielākā daļa no paredzētajām izmaksām būs uzturēšanas izmaksas ar ierobežotām izmaiņām gadījumā, ja mainītos OLAF darījumdarbības procesi vai attīstības vajadzības (piem., saistībā ar EPPO). Plānotās kopējās OCM īpašuma izmaksas nākamajā laikposmā no 2019. līdz 2021. gadam ir 10,2 miljoni EUR. Iepriekšējos atzinumos Uzraudzības komiteja bija uzsvērusi, ka labi organizētas un mūsdienīgas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) bija nepieciešams atbalsts, lai krāpšanas izmeklēšanu varētu veikt izmaksu ziņā efektīvi.
14. Savā Atzinumā Nr. 1/2018 Uzraudzības komiteja ieteica Komisijas Iekšējās revīzijas dienestam (IRD) veikt ar OCM īstenošanu saistīto problēmu revīziju, tostarp attiecībā uz ikgadējām izmaksām, kas radušās kopš 2012. gada, īstenojot šo projektu. Par OLAF resursu pārvaldību atbildīgais Uzraudzības komitejas referents 2019. gada 24. janvārī pieprasīja OLAF pilnīgu ziņojumu par OCM projekta izmaksu sadalījumu kopš tā uzsākšanas. Paredzams, ka tas tiks iesniegts tuvākajā laikā.
15. Iepriekšējos gada ziņojumos Uzraudzības komiteja izklāstīja savu un OLAF darbinieku pieredzi saistībā ar OCM nepilnībām un uzsvēra, ka steidzami risināma problēma ir šīs sistēmas ierobežotā piekļuve OLAF informācijai, kas saistīta ar lietām⁽¹³⁾. Uzraudzības komiteja vērsa uzmanību uz problēmām, kas saistītas ar dokumentu pārvešanu no iepriekšējās sistēmas (CMS), un uz to, ka OCM datubāzē nav raksturlieluma, kas būtu pielāgots Uzraudzības komitejas nepieciešamībai veikt lietu un OLAF operatīvo datu sistēmisko modeļu pārraudzību. Uzraudzības komiteja puda bažas par OCM pielāgošanu OLAF izmeklēšanas vajadzībām, kas varētu negatīvi ietekmēt OLAF izmeklētāju ikdienas darbu. Nepietiekama piekļuve un sistēmas nepilnības negatīvi ietekmēja Uzraudzības komitejas veikto uzraudzību pār to, kā OLAF izpilda savu izmeklēšanas funkciju.
16. Uzraudzības komiteja atzinīgi novērtēja prezentāciju, ko OLAF iesniedza komitejai pēc tās pieprasījuma, par OCM projekta pirmsākumiem un jaunajiem elementiem, kas iekļauti šajā sistēmā nolūkā to uzlabot. Lai gan pēc jaunā ģenerāldirektora iecelšanas ir uzlabojusies sistēmas darbība un informācijas apmaiņa ar OLAF, Uzraudzības komiteja uzskata, ka ir jāievieš papildu modulis, kas ļautu tai viegli iegūt un izmantot darbības datus pārraudzības nolūkiem. Kā norādīja OLAF, Uzraudzības komitejas vajadzību analīzi bija plānots sākt 2019. gada aprīlī, bet Uzraudzības komitejai adresētos ziņojumos un atgādinājumus ir paredzēts iekļaut OCM 2019. gada decembra versijā. Uzraudzības komitejas informācijas panelī ir plānots izstrādāt citā OCM versijā 2020. gadā. Nepietiekama piekļuve informācijai par OLAF lietām gadījumos, kad ir vajadzīga ar konkrētu lietu saistīta informācija par izmeklēšanas posmiem, bija nopietns šķērslis, kas traucēja Uzraudzības komitejai pildīt savus pienākumus.
17. Attiecībā uz OCM sistēmas īstenošanu Uzraudzības komiteja tika informēta, ka OLAF direktori un ģenerāldirektors 2012. gada jūnijā apstiprināja uzņēmumu satura pārvaldības izstrādi ar integrētām funkcijām, taču to joprojām varēja pielāgot OLAF īpašajām vajadzībām. Šis lēmums tika pieņemts pēc pētījuma, ko veica 2011. gadā izveidota OLAF iekšējā darba grupa un kurā tika apsvērtas dažādas iespējas, kā izveidot jaunu lietu pārvaldības sistēmu.
18. Turklāt OLAF paskaidroja, ka 2016. gada lēmumu uzsākt OCM darbību tika pieņemts galvenokārt tāpēc, ka mantotajās sistēmās (CMS) bija nepilnības. Tomēr OCM ir cietusi no dažādām problēmām, kas ir kopīgas IT sistēmām, kad tās pirmo reizi tiek laistas ekspluatācijā. Tikai vēlāk pierādījās, ka minēto lēmumu uzsākt sistēmas darbību vajadzēja atlikt, līdz tā būtu rūpīgāk pārbaudīta un būtu stabilāka no tehniskā viedokļa. Kā norādīja OLAF, OCM sākotnējās problēmas bija salīdzināmas ar tām, kas ir konstatētas citās tāda paša mēroga IT sistēmās, piemēram, bieži lietotāju pieprasījumi veikt izmaiņas agrīnā ekspluatācijas posmā; bija grūti atrast piemērotus IT ekspertus, ņemot vērā izmantotās tehnoloģijas specifiku; lietotāji nelabprāt mainīja savus darba paradumus un nevēlējās ievērot stingro darba plūsmu, ko noteica sistēma; un bija pārāk maz laika, lai veiktu rūpīgu pārbaudi pirms ekspluatācijas.

⁽¹³⁾ Sk. Uzraudzības komitejas 2017. gada darbības pārskatu, 24.–29. punktu, OLAF Uzraudzības komitejas tīmekļa vietne: <http://europa.eu/supervisory-committee-olaf/opinions-and-reports>.

19. OLAF katru gadu veic aptauju par savu darbinieku apmierinātību IT jomā. 2015. gadā apmierinātība ar CMS un THOR bija attiecīgi 51 % un 66 %. Šis rādītājs atspoguļoja problēmas, kas saistītas ar jaunās sistēmas lēno darbību un OCM stabilitāti un ātrumu, jo 2016. gadā tas samazinājās līdz aptuveni 6,58 %, bet uzlabojās 2017. un 2018. gadā, sasniedzot 14 %. Uzraudzības komiteju patiesi interesē šie skaitļi, kas ir svarīgi rādītāji.
 20. Pēc OLAF ģenerāldirektora pieprasījuma 2015. un 2017. gadā OLAF iekšējās revīzijas funkcijas (OLAF IRF) ietvaros rūpīgi tika izvērtēts un pārraudzīts OCM projekts. Komisijas Iekšējās revīzijas dienests (IRD) 2017. gadā veica IT drošības revīziju. Uzraudzības komiteja ieteica ģenerāldirektoram arī to, lai IRD veiktu projekta revīziju. Šī revīzija vēl nav pabeigta; tiklīdz būs pieejams secinājumu projekts, tas tiks nosūtīts OLAF piezīmju sniegšanai. Jaunākā IRD revīzija par projekta vadību, kas paredzēta IRD revīzijas plānā, vēl nav pabeigta. Uzraudzības komiteja lūdza OLAF apspriest IRD konstatējumus, tiklīdz tie būs pieejami. Informācija, ko OLAF pārsūtīja Uzraudzības komitejai, ir sīki izklāstīta nākamajos trijos punktos.
 21. OLAF IRF revīzijā centrālā uzmanība tika veltīta projekta vadībai un organizācijai, savukārt revīzijā, ko IRD veica 2017. gadā, centrālā uzmanība tika veltīta IT loģiskās drošības kontroles pasākumiem. Revīzijā, ko IRD veica 2017. gadā, tika sniegti četri ieteikumi OLAF ģenerāldirektoram, un tie visi tika pieņemti. OLAF īstenoja šos ieteikumus, pieņemot rīcības plānu, kurā bija iekļauts 31 konkrēts pasākums. IRD pārskata progresu, lai novērtētu, cik lielā mērā šie pasākumi tika pareizi īstenoti.
 22. 2018. gadā jaunu funkciju izstrāde bija apstājusies un prioritāte bija tehnisko defektu novēršana, bet kopš 2018. gada decembra ir ieviesta jauna formāla OCM pārvaldības struktūra. Darba plūsma ir šāda: Koordinācijas komiteja (kuras priekšsēdētājs ir ģenerāldirektors) jau ir noteikusi, ka prioritāte ir OCM augsta līmeņa prasību īstenošana. Pamatojoties uz to, ir apstiprināts OCM versiju plāns līdz 2019. gada beigām. Darījumdarbības īstenošanas grupa lems par to, kā sistēmā tiks izstrādātas augsta līmeņa prasības. Lēmumu darba plūsma ir skaidri definēta, un ir pierādījies, ka tā darbojas praksē.
 23. Pašlaik daudzus no iegādātajiem moduļiem nevar izmantot sistēmā. Pastāvīgajā dialogā starp IT ekspertiem un lietotājiem ir sagatavoti tik daudzi ieteikumi vienkāršojumiem un uzlabojumiem, ka pašlaik sistēmā strādājošie eksperti tos nevar ātri īstenot. No otras puses, citu ekspertu nolīgšana, kas nebūtu Komisijas darbinieki, būtiski palielinātu izmaksas. Pašlaik pūliņi ir vērsti uz veikspējās uzlabošanu un izstrādes pabeigšanu līdz 2020. gada beigām.
 24. Uzraudzības komiteja jo īpaši pauž bažas par paredzēto vērienīgo informācijas apmaiņu tiešsaistē starp OLAF un EPPO un par to, kā šī papildu funkcija ietekmēs OCM veikspēju. Pat ja Uzraudzības komiteja pārliecinātos par to, ka saikne starp OCM un EPPO lietu pārvaldības sistēmu (pašlaik EPPO to apzīmē ar "CMS", un tai vajadzētu būt gatavai līdz 2021. gadam) neietekmētu OCM veikspēju, tā ir noskaidrojusi, ka līdz šim nav veikta izmantojamās saskarnes veida sīka analīze, kā arī vēl nav pieņemts lēmums par to, kuru CMS izmantos EPPO. Tāpēc nav iespējams pilnīgi izklaidēt bažas par turpmākajām problēmām saistībā ar OCM sistēmu.
 25. Lai gan OCM ietekmē Uzraudzības komitejas ikdienas darbu, tās spēju izvērtēt sistēmas veikspēju ietekmē tas, ka sekretariāta darbiniekiem un dažiem komitejas locekļiem kā lietotājiem šī sistēma ir pieejama vienīgi īpašos gadījumos. Uzraudzības komiteja cer izanalizēt secinājumus, ko būs izdarījušas struktūras, kas veic revīziju, un to izvērtējumu par sistēmas izmaksām, drošību un veikspēju. Uzraudzības komiteja atzinīgi vērtē ģenerāldirektora lēmumu uzņemties atbildību par minētās sistēmas izstrādi un uzlabošanu un par dialogu starp OLAF un Uzraudzības komiteju. Šā dialoga rezultātā Uzraudzības komiteja un tās sekretariāts būtu aktīvi jāiekļauj IT instrumentos, kas vajadzīgi to darbam un kas ir svarīgs nosacījums, lai Uzraudzības komiteja varētu pildīt savas pilnvaras.
- ii) OLAF cilvēkresursu stratēģija
26. Uzraudzības komiteja uzskata, ka iekšējie cilvēkresursi un no Komisijas neatkarīgas finanšu iespējas veicina OLAF neatkarību. Tas ir jo īpaši svarīgi saistībā ar pieņemšanu darbā, apmācību un spēju reaģēt uz jauniem un sarežģītiem krāpšanas modeļiem, tāpēc Uzraudzības komiteja savā Atzinumā Nr. 1/2018 ieteica, ka OLAF ģenerāldirektoram ir jālūdz Eiropas Komisijai vēlreiz izveidot OLAF cilvēkresursu nodaļu, lai saglabātu Biroja efektivitāti un neatkarību darbā pieņemšanas procedūrās.

27. Uzraudzības komiteja ir cieši sekojusi OLAF cilvēkresursu stratēģijai un gada pārvaldības plānam, kas izstrādāts 2019. gadam, un pamatota cilvēkresursu politika un stratēģija ir svarīgs faktors, lai varētu veikt veiksmīgas izmeklēšanas. Uzraudzības komiteja norādīja, ka praksē pastāv sarežģījumi saistībā ar efektīvas personāla politikas īstenošanu, kas ļautu OLAF izpildīt tā pamatuzdevumu, proti, veikt neatkarīgu izmeklēšanu.
28. OLAF ģenerāldirektors nevar pilnīgi neatkarīgi rīkoties budžeta un administratīvo pasākumu kontekstā, jo viņam ir jāievēro Komisijas jaunā centralizētā cilvēkresursu politika. Taču Uzraudzības komiteja uzskata, ka OLAF būtu jāgūst labums no šīs svarīgās jomas decentralizācijas un OLAF un Komisijas vadībai būtu jādara viss iespējamais, lai vienotos par administratīvajiem pasākumiem, kas ļautu OLAF īstenot pašam savu personāla politiku. Ir ļoti svarīgi, lai OLAF ģenerāldirektors saglabātu savu neatkarīgo statusu šajā jomā, kā to prasa viņa pienākumi iestāžu un pārvalstiskā līmenī.
29. Uzraudzības komiteja uzver to, cik svarīgi ir izveidot visaptverošu, specializētu un nepārtrauktu mācību programmu, lai uzlabotu izmeklētāju zināšanas un prasmes, jo īpaši attiecībā uz ES un valstu noteikumu īstenošanas finansiālo aspektu. OLAF izmeklētāju neatkarība ir ļoti svarīga, lai OLAF varētu veikt savu uzdevumu. Uzraudzības komiteja vēlreiz uzsvēra to, ka OLAF cilvēkresursu stratēģijā lielākā uzmanība būtu jāvelta OLAF galvenajiem operatīvajiem uzdevumiem un tai būtu jāstiprina OLAF izmeklēšanas spēja. Uzraudzības komiteja atbalstīja OLAF lūgumu nodrošināt sešas papildu administratoru amata vietas, lai OLAF varētu pildīt savu galveno izmeklēšanas funkciju, vienlaikus atzīstot arī to, cik svarīgi ir novērst krāpšanu un veikt likumdošanas darbības.
30. Uzraudzības komiteja ir informēta par darbaspēka novērtējumu, kurš OLAF būs jāuzsāk šajā gadā. Tā mērķis ir kartēt amatus, uzdevumus un rezultātus, lai definētu personāla sadalījumu galvenajās izmeklēšanas un politikas jomās. Būtu jādefinē gan mērķi un uzdevumi, gan resursu sadalījums starp direktoriem (no kuriem trīs nodarbojas ar izmeklēšanu, bet pārējie – politikas jomu kontekstā). Uzraudzības komiteja norāda, ka OLAF reaģējošās izmeklēšanas politika rada grūtības aplēst turpmāko darba slodzi un resursu sadalījumu.
31. Uzraudzības komiteja stingri iesaka pēc OLAF prioritāšu un darba metožu padziļinātas analīzes izstrādāt visaptverošu cilvēkresursu stratēģiju. Šai stratēģijai būtu jāļauj: i) labāk sadalīt resursus OLAF, ļaujot veltīt vairāk uzmanības galvenajiem izmeklēšanas uzdevumiem; ii) labāk izmantot sinerģijas OLAF, jo īpaši pamatojoties uz OLAF personāla dažādajām prasmēm un zināšanu jomām; iii) sniegt atbilstošu administratīvo atbalstu izmeklēšanas darbībām; iv) palielināt mobilitāti OLAF un Komisijas darbībā; v) labāk izstrādāt apmācības politiku nolūkā veicināt mobilitāti, nemazinot izmeklēšanas kvalitāti.
- iii) *EPPO izveides ietekme uz OLAF budžetu*
32. Uzraudzības komiteja savā Atzinumā Nr. 1/2018 par OLAF provizorisko budžeta projektu (BPB) ⁽¹⁴⁾ atkārtoja to, ka budžeta pozīciju pārvešana no OLAF uz Eiropas Prokuratūru (EPPO) būtu rūpīgi jāapsver un jāpārvalda tā, lai aizsargātu OLAF spēju turpināt veikt savu uzdevumu un jo īpaši tā izmeklēšanas spēju. Ņemot vērā pašreizējo darbinieku skaitu OLAF, ir grūti saprast, kā varētu vēl vairāk veikt samazinājumus tā štatu sarakstā, ja vien netiek izveidota tieša saikne starp amata vietu un funkciju pārcelšanu.
33. Uzraudzības komiteja pārbaudīja OLAF analīzi par EPPO ietekmi uz OLAF cilvēkresursu stratēģisko plānu un cieši sekos tam, kādas būs tā sekas OLAF darbību un darba metožu kontekstā. Kā Uzraudzības komiteja norādīja ikgadējā iestāžu viedokļu apmaiņā, nedrīkst samazināt OLAF izmeklētāju spēju rīkoties atbilstoši EPPO turpmākajiem palīdzības pieprasījumiem, samazinot tā resursus. Uzraudzības komiteja iesaka, lai OLAF ģenerāldirektors veiktu novērtējumu par ietekmi uz budžetu, lai noteiktu to, kā amata vietu pārcelšana uz EPPO ietekmē OLAF efektivitāti un operatīvo spēju. Būs vajadzīgs zināms laiks, līdz tiks pilnīgi izveidota EPPO struktūra un noteikti tās pienākumi. EPPO panākumi tādu noziedzīgu nodarījumu apkarošanā, kas ietekmē ES finanšu intereses, būs atkarīgi arī no OLAF galvenās palīdzības. Ir svarīgi, lai OLAF ar savu 20 gadus ilgo izmeklēšanas pieredzi saglabātu pilnībā nokomplektētu augsti kvalificētu personālu, lai tas varētu izpildīt augstākos standartus, sadarbojoties ar EPPO un sniedzot tai palīdzību.

⁽¹⁴⁾ Sk. Uzraudzības komitejas Atzinumu Nr. 1/2017 par OLAF provizorisko budžeta projektu 2018. gadam un Atzinumu Nr. 2/2017, kas pievienots Komisijas Novērtējuma ziņojumam par to, kā tiek piemērota Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (19. pants). <http://europa.eu/supervisory-committee-olaf/opinions-and-reports>

PĀRRAUDZĪBA PĒC UZRAUDZĪBAS KOMITEJAS INICIATĪVAS – PIEKĻUVE INFORMĀCIJAI, KAS VAJADZĪGA, LAI PILDĪTU UZRAUDZĪBAS FUNKCIJAS

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 15. panta 1. punkts:

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 15. panta 1. punkta trešā daļa:

“Uzraudzības komiteja regulāri pārtrauga to, kā Birojs veic izmeklēšanas funkciju (...)”

Komisijas 1999. gada 28. aprīļa Lēmums, ar ko izveido Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (OLAF), 4. pants:

“(..) [Uzraudzības] komiteja atbild par Biroja izmeklēšanas funkciju veikšanas regulāru uzraudzību.”

Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas juridisko dienestu 2016. gada 5. septembra kopīgais atzinums

Kopīgajā atzinumā ir uzsvērts, ka Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 pilnvaro Uzraudzības komiteju saņemt informāciju no OLAF ģenerāldirektora:

- par lietām, kurās informācija ir nosūtīta valstu tiesu iestādēm, pat ja OLAF nav veicis izmeklēšanu,
- par papildu informāciju saistībā ar lietām, kas skar visas lietas, tostarp izmeklēšanā esošas lietas, ne tikai informāciju par izbeigtajām lietām,
- Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 attiecībā uz OLAF ģenerāldirektora ziņošanas pienākumu paredz aktīvu OLAF pienākumu informācijas jomā. Šajā saistībā ar vienīgi pasīvas elektroniskas piekļuves OLAF datubāzēm piešķiršanu nebūtu pietiekami, lai izpildītu OLAF ģenerāldirektora pienākumus, ko paredz Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

34. Uzraudzības komiteja aktīvi un regulāri pārtrauga to, kā OLAF veic izmeklēšanas, lai stiprinātu OLAF neatkarību un palīdzētu ģenerāldirektoram pildīt savus pienākumus. Uzraudzības komiteja iecēla referentus, lai tie strādātu saistībā gan ar sensitīvu iekšējo izmeklēšanu, gan lietu dokumentiem, ja ģenerāldirektors pēc saņemtās informācijas izvērtēšanas nolemj nesākt lietu (tā dēvētās “slēgtās lietas”).
35. Savā iepriekšējā darbības pārskatā Uzraudzības komiteja uzsvēra, ka tai bija ierobežota piekļuve OLAF ar lietām saistītajai informācijai un ka šī problēma bija steidzami jāatrisina. Pārskata periodā daudz laika tika pavadīts, iegūstot attiecīgo informāciju no vairākām elektroniskām sistēmām (OCM, THOR un CMS), kurās glabājās dati. Šī situācija uzlabojās un kļuva apmierinoša pēc jaunā OLAF ģenerāldirektora V. Itālā iecelšanas amatā 2018. gada augustā. Galu galā risinājums tika rasts 2018. gada novembrī, un Uzraudzības komitejas referenti un sekretariāta locekļiem tika piešķirta pilnīga piekļuve ar lietām saistītajai informācijai 64 OLAF lietās, kuras pārskata periodā pārraudzīja Uzraudzības komiteja – 60 lietās, kurās OLAF ģenerāldirektors pieņēma lēmumu nesākt izmeklēšanu (sauktas par “slēgtām lietām”), un 4 iekšējās izmeklēšanas lietās, ko veica un pabeidza OLAF. Šī piekļuve beidzot ļāva Uzraudzības komitejai paātrināt savu darbu un panākt progresu, organizējot viedokļu apmaiņu ar OLAF darbiniekiem par to, kādā veidā tika veiktas izmeklēšanas.
36. Laikposmā no 2019. gada janvāra līdz martam Uzraudzības komitejas referenti organizēja ikmēneša sanāksmes ar OLAF vadošajiem darbiniekiem, tostarp A direktorāta (“Izmeklēšana”) un C direktorāta (“Izmeklēšanas atbalsts”) direktoriem; struktūrvienību vadītājiem no 0.1. nodaļas (“Izmeklēšana, atlase un pārskatīšana”), A.1. nodaļas (“ES darbinieki”), C.3. nodaļas (“Darbības analīze un digitālā ekspertīze”) un C.4. nodaļas (“Juridiskā un konsultāciju nodaļa”). Sanāksmēs piedalījās arī atlasītāji, izskatītāji, izmeklētāji, analītiķi no darbības atbalsta struktūrvienībām, juridisko konsultāciju un pārraudzības struktūrvienību darbinieki. Šo sanāksmju sērija tika noslēgta 2019. gada martā; pēc tam Uzraudzības komiteja sāka gatavot savus atzinumus.
37. Laikā, kad tika gatavots šis ziņojums, Uzraudzības komiteja pabeidza vairākus atzinumus: par OLAF ģenerāldirektora nesāktajām lietām (“slēgtās lietas”), par iekšējām izmeklēšanām, kas tika pabeigtas un nosūtītas valstu tiesu iestādēm, un par iekšējām izmeklēšanām, kas tika pabeigtas, neveicot pārraudzību. Uzraudzības komiteja kā neatkarīga struktūra atrodas nesalīdzināmā pozīcijā, lai veiktu šo uzdevumu. Izskatot lietas, tā cita starpā pienācīgi apsvēra šādus elementus: iespējamie riski, ka izmeklēšanas netiks veiktas neatkarīgi; procesuālo garantiju un pamattiesību ievērošana; vispārēju principu un izmeklēšanas noteikumu ievērošana; izmeklēšanas likumības pārbaude; dokumentu kvalitātes vispārējs novērtējums un OCM iekļautās informācijas un veikto darbību atbilstība; un atbilstība noteikumiem, kas izklāstīti OLAF darbiniekiem paredzētajās pamatnostādnēs par izmeklēšanas procedūram (GIP).

OLAF VEIKTO IZMEKLĒŠANU ILGUMA PĀRRAUDZĪBA

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 15. panta 1. punkts:

“Uzraudzības komiteja regulāri pārbauda to, kā Birojs veic izmeklēšanas funkciju, ar mērķi palielināt Biroja neatkarību to kompetenču pienācīgā īstenošanā, kuras Birojam ir noteiktas ar šo regulu.”

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 15. panta 1. punkta otrā daļa:

“Uzraudzības komiteja jo īpaši pārbauda norises, kas ir saistītas ar procesuālo garantiju piemērošanu un izmeklēšanas ilgumu, ņemot vērā informāciju, ko saskaņā ar 7. panta 8. punktu sniedz ģenerāldirektors.”

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 7. panta 5. punkts:

“Izmeklēšanu veic nepārtraukti laikposmā, kam jābūt samērīgam ar lietas apstākļiem un sarežģītību.”

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 7. panta 8. punkts:

“Ja izmeklēšanu nevar pabeigt 12 mēnešos pēc tās sākšanas, ģenerāldirektors pēc minētā 12 mēnešu laikposma beigām un ik pēc sešiem mēnešiem pēc tam ziņo Uzraudzības komitejai, minot iemeslus un plānotos korektīvos pasākumus, kuru mērķis ir paātrināt izmeklēšanas gaitu.”

Vispārīgas piezīmes

38. OLAF veikto izmeklēšanu ilguma pārraudzība ir viens no Uzraudzības komitejas galvenajiem pienākumiem nolūkā pastiprināt OLAF neatkarību. Uzraudzības komiteja veic šo pārskatīšanu, lai nodrošinātu, ka izmeklēšanas tiek veiktas nepārtraukti laikposmā, kas ir samērīgs ar lietas apstākļiem un sarežģītību, un lai novērstu iejaukšanos izmeklēšanu objektīvā veikšanā.
39. OLAF izmeklēšanu ilgums ir svarīgs rādītājs, ko izmanto, lai novērtētu izmeklēšanu efektivitāti un lai pārraudzītu atbilstību procesuālajām garantijām un tiesībām uz labu pārvaldību, kas minētas ES Pamattiesību hartas 41. pantā. OLAF izmeklēšanu ilguma pārraudzība tiek veikta arī tāpēc, lai nodrošinātu, ka:
- i) kavēšanās netraucē sasniegt paredzēto izmeklēšanas rezultātu tādu iemeslu dēļ kā, piemēram, noilgums;
 - ii) OLAF izmeklēšanas pārbauda atbilstošas iestādes; un
 - iii) OLAF ir faktiski neatkarīgs, veicot savas izmeklēšanas, tostarp efektīvi izmanto savus cilvēku un finanšu resursus.

Objektīvi iemesli izmeklēšanu ilguma kontekstā var ietekmēt arī OLAF izmeklēšanas politikas prioritāšu pieņemšanu.

40. Uzraudzības komiteja ir novērojusi, ka OLAF ikgadējos pārvaldības plānos ir noteikts vispārīgs mērķis attiecībā uz vidējo izmeklēšanu ilgumu. Piemēram, 2018. un 2019. gadā minētais ilgums nedrīkstēja pārsniegt 20 mēnešus⁽¹⁵⁾. Tomēr šķiet, ka šā rādītāja mērķis ir būt par statistikas instrumentu. Uzraudzības komiteja norāda, ka OLAF izmeklēšanas procedūrā nav iekļauta neviena sistēma, kas prasītu formāli apstiprināt lēmumā par procedūras sākšanu noteiktā izmeklēšanas termiņa pagarināšanu. Tāpēc būtībā katra izmeklēšana ir atvērta uz nenoteiktu laiku. Vienīgais Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013 paredzētais mehānisms, kas līdzinās izmeklēšanu ilguma kontroles sistēmai, ir OLAF ģenerāldirektora pienākums iesniegt ziņojumu Uzraudzības komitejai 12 mēnešu perioda beigās un ik pēc sešiem mēnešiem pēc tam. Tas ir pamatots ar OLAF iekšējo novērtējumu par iemesliem, kāpēc lieta nav pabeigta, un korektīvajiem pasākumiem, kas paredzēti, lai paātrinātu izmeklēšanu. Uzraudzības komiteja novēroja, ka statistiskā pieeja lielākoties tika izmantota arī sistēmā, ko OLAF izmanto, lai ziņotu Uzraudzības komitejai par izmeklēšanu ilgumu.

⁽¹⁵⁾ Sk. Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) 2018. un 2019. gada pārvaldības plānus, 5. lpp.: attiecībā uz 2018. gadu bija norādīts mērķis, lai tādu izmeklēšanu īpatsvars, kuru ilgums pārsniedz 20 mēnešus, nepārsniegtu 30 %.

41. Uzraudzības komiteja uzskata, ka OLAF izmeklētājiem un vadītājiem būtu jāsaģlabā stingra kontrole pār izmeklēšanas ciklu no paša sākuma atbilstīgi OLAF regulā noteiktajām prasībām par tādas izmeklēšanas ilgumu, kas tiek veikta nepārtraukti laikposmā, kurš ir samērīgs ar lietas apstākļiem un sarežģītību. OLAF "12 mēnešu ziņojumu" un turpmāko ziņojumu saturs un kvalitāte ir ļoti svarīgi elementi, lai Uzraudzības komiteja varētu regulāri pārraudzīt izmeklēšanas gaitu. Statistiskā pieeja, kas lielākoties tiek piemērota pašreizējā sistēmā, kuru OLAF izmanto, lai ziņotu par izmeklēšanu ilgumu, lielāko uzsvāru liekot uz mēnešu skaitu, nevis iesniegtās informācijas kvalitāti, nav piemērota tam, lai Uzraudzības komiteja varētu veikt savus tiesību aktos paredzētos pārraudzības pienākumus.

Uzraudzības komitejas analīze par 484 ziņojumiem par izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus

- i) Statistikas analīze par 2018. gadā saņemtajiem ziņojumiem

42. Uzraudzības komiteja analizēja 484 OLAF ziņojumus⁽¹⁶⁾ par 343 izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedza 12 mēnešus (turpmāk "12 mēnešu ziņojumi"), tostarp ziņojumus par izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedza 18, 24, 30, 36, 42, 48, 54 un 60 mēnešus. Minēto ziņojumu skaits pēc izmeklēšanu ilguma bija šāds: vairāk nekā 18 mēneši – 243 ziņojumi, vairāk nekā 24 mēneši – 141 ziņojums, vairāk nekā 30 mēneši – 68 ziņojumi, vairāk nekā 36 mēneši – 31 ziņojums, vairāk nekā 42 mēneši – 11 ziņojumi, vairāk nekā 48 mēneši – 3 ziņojumi, vairāk nekā 54 mēneši – 2 ziņojumi un vairāk nekā 60 mēneši – 1 ziņojums.

Uzraudzības komitejas mērķis bija pārbaudīt ziņojumu saturu atbilstīgi tiesiskajām prasībām, kas paredzētas Regulas (ES) Nr. 883/2013 7. panta 5. un 8. punktā saistībā ar 15. panta 1. punktu. Uzraudzības komiteja vēltja lielāko uzmanību tam, lai noteiktu:

- i) cik "12 mēnešu ziņojumos" OLAF norādīja iemeslus, kāpēc izmeklēšana nebija pabeigta, un OLAF norādīto izmeklēšanas nepabeigšanas iemeslu kategoriju;
- ii) cik "12 mēnešu ziņojumos" OLAF iekļāva informāciju par to, ka ir veikti korektīvi pasākumi, lai paātrinātu izmeklēšanu.
43. Uzraudzības komiteja konstatēja, ka daudzos gadījumos (49 %) OLAF norādīja, ka galvenais iemesls izmeklēšanas nepabeigšanai ir "lietas sarežģītība". Savukārt 18 % gadījumu nebija norādīts neviens būtisks iemesls nespējai pabeigt izmeklēšanu. OLAF ziņojumos bija norādīti šādi izmeklēšanas nepabeigšanas iemesli⁽¹⁷⁾:

- i) augstāka prioritāte piešķirta citai izmeklēšanai (6 %);
- ii) dalībvalsts iesaistīšanās lietā (4 %);
- iii) trešās valsts iesaistīšanās (3,5 %);
- iv) nepietiekami OLAF resursi (4 %).

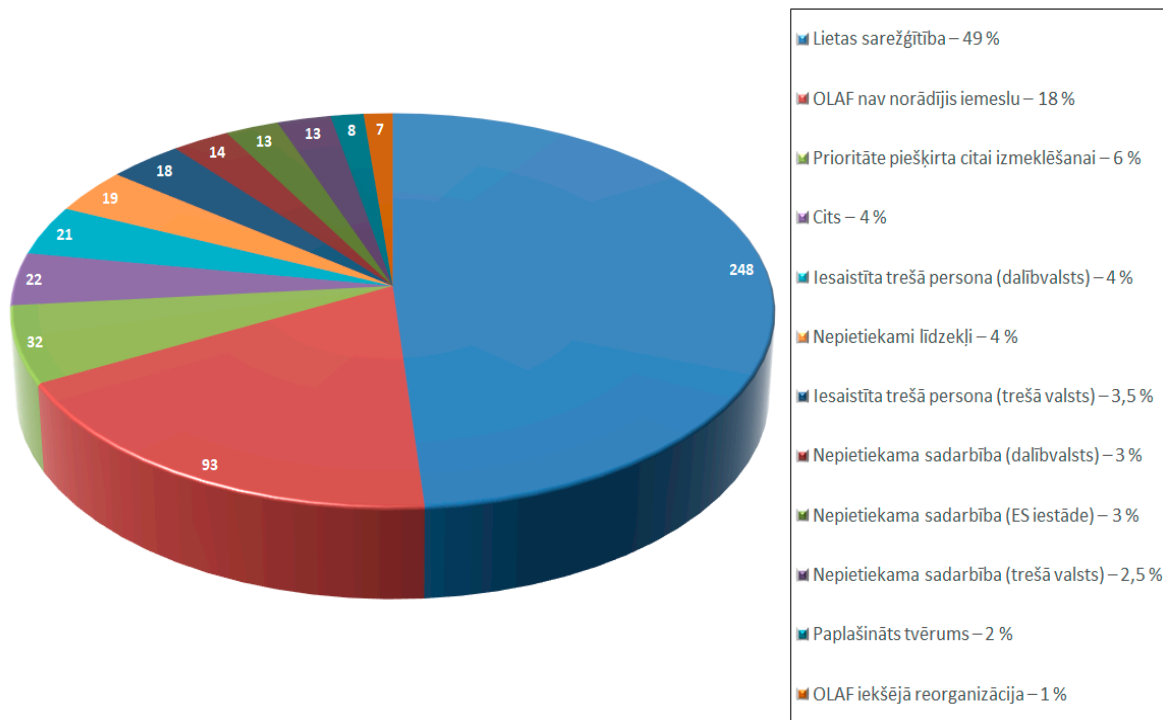
Citi norādītie iemesli bija šādi:

- v) nepietiekama sadarbība ar dalībvalsti (3 %);
- vi) nepietiekama sadarbība ar ES iestādi (3 %);
- vii) nepietiekama sadarbība ar trešo valsti (2,5 %);
- viii) izmeklēšanas tvēruma paplašināšana (2 %);
- ix) OLAF iekšējā reorganizācija (1 %).

⁽¹⁶⁾ Ziņojumi, ko OLAF iesniedza Uzraudzības komitejai 2018. gadā.

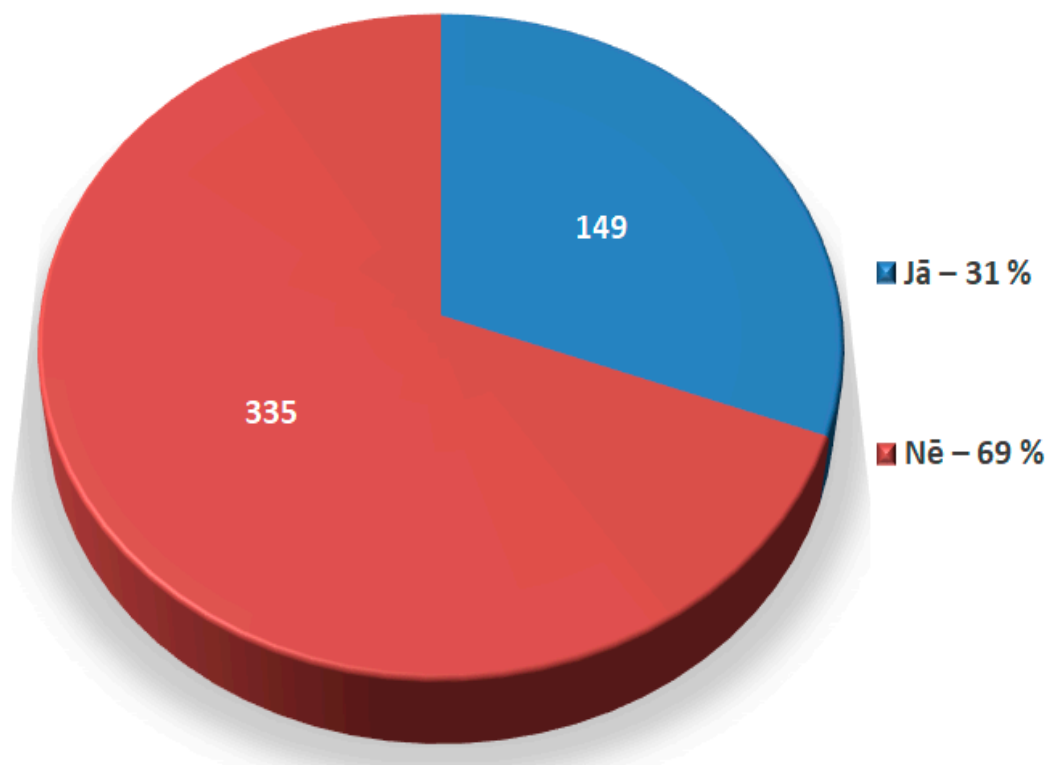
⁽¹⁷⁾ OLAF 4 % gadījumu norādīja šādus izmeklēšanas nepabeigšanas iemeslus (papildus citiem iemesliem): nepietiekama sadarbība ar starptautiskām organizācijām, ar OLAF izmeklēšanas procedūru saistīti iemesli, nepietiekama sadarbība ar ekonomikas dalībnieku vai uzņēmuma likvidatoru un laikietilpīga analīze.

484 ziņojumi, 508 nepabeigšanas iemesli



44. OLAF norādīja korektīvus pasākumus tikai 31 % ziņojumu.

Norādītie korektīvie pasākumi



ii) Secinājumi

45. Uzraudzības komiteja norādīja, ka ziņojumos, kurus OLAF iesniedza 2018. gadā par izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedza 12 mēnešus, nebija iekļauta informācija, kuru varētu izmantot izmeklēšanas ilguma efektīvai pārraudzībai. Jo īpaši, lai gan izmeklēšanas ilgums bija palielinājies no 12 mēnešiem līdz 18, 24, 30 vai vairāk mēnešiem, vairumā ziņojumu lietas aprakstā nebija iekļauta būtiska informācija, kas ļautu Uzraudzības komitejai novērtēt, vai iemesli, kurus minēja OLAF, pamatojot izmeklēšanas ilgumu, ir precīzi un vai korektīvie pasākumi, kas paredzēti izmeklēšanas paātrināšanai, ir atbilstoši.
46. Pamatojoties uz savu salīdzinošo analīzi, Uzraudzības komiteja secina, ka tās informācijas kvalitāte, kuru OLAF iesniedza saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 7. panta 8. un 5. punktu saistībā ar 15. panta 1. punktu, 2018. gadā neuzlabojās, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem un tajā pašā kontekstā. Tāpēc Uzraudzības komiteja apstiprina to pašu novērojumu, ko tā izklāstīja iepriekšējā gada darbības pārskatā: OLAF 2018. gadā nepanāca progresu, pildot tā ģenerāldirektora juridiskos pienākumus, kas paredzēti Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 7. panta 8. punktā.

Galīgie secinājumi

47. Uzraudzības komiteja joprojām uzskata, ka kvalitatīvi ziņojumi par izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus, ir lietderīgs un efektīvs instruments, kas ļauj Uzraudzības komitejai pārraudzīt izmeklēšanas ilgumu, un ka pārmērīgi ilga izmeklēšana var negatīvi ietekmēt OLAF neatkarību. Tas ir arī iemesls bažām, jo tas skar izmeklēšanā iesaistīto personu pamattiesības, savukārt likumā noteiktie ierobežojumi (t. i., noilguma risks) apdraud tiesu, administratīvo, disciplināro un/vai finanšu iestāžu turpmāko darbību. OLAF neatkarībai būtu jābūt galvenajam apsvērumam, un vajadzētu garantēt vienlīdzīgu attieksmi. Uzraudzības komitejai tas ir svarīgi.
48. Pārskata perioda otrajā pusē pēc jaunā ģenerāldirektora iecelšanas Uzraudzības komiteja strādāja, sadarbojoties ar OLAF, lai izveidotu jaunu ziņošanas sistēmu, kas ļautu Uzraudzības komitejai pildīt šo pārraudzības uzdevumu. Uzraudzības komiteja 2019. gada februārī nosūtīja OLAF ģenerāldirektoram divus jaunus "paraugziņojumus", pamatojoties uz veidni, kuru OLAF bija iepriekš ierosinājis. Pirmais no tiem bija paredzēts izmeklēšanas gadījumiem, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus, savukārt otrais – gadījumiem, kad izmeklēšanas ilgums ir 18 mēneši vai ilgāk, turklāt otrais paraugziņojums tika izstrādāts ar mērķi pārbaudīt, kāda ir to korektīvo pasākumu ietekme, kurus OLAF veicis nolūkā paātrināt izmeklēšanu.

Paraugziņojumos bija iekļauts informācijas kategoriju saraksts, jo īpaši: i) lietas sīks apraksts, arī aplēstā ekonomiskā ietekme; ii) tiesību akti, kas, iespējams, ir pārkāpti; iii) iespējamās sankcijas un noilguma apsvērumi; iv) veiktās operatīvās darbības un to rezultāti; v) veicamās operatīvās darbības; vi) lietas nepabeigšanas iemesli; un vii) korektīvie pasākumi, kuru mērķis ir paātrināt izmeklēšanu.

49. OLAF ģenerāldirektora atbilde, ko tas sniedza maijā, pārsteidza Uzraudzības komiteju un radīja nopietnas bažas, jo tajā Uzraudzības komiteja tika informēta par atšķirīga paraugziņojuma pieņemšanu, kurā nav pamatinformācijas par lietu un kurš neļauj Uzraudzības komitejai veikt savu uzdevumu. Kā norādīja OLAF ģenerāldirektors, nav iespējams aplēst ekonomisko ietekmi, veikt provizorisku juridisko novērtējumu vai paziņot par iespējamām sankcijām un noilguma apsvērumiem, kamēr izmeklēšana nav pabeigta. Uzraudzības komitejas pieredze liecina, ka šādu elementu analīze ir obligāti jāveic jebkurai izmeklēšanas struktūrai, pirms tā pieņem lēmumu par izmeklēšanas sākšanu. Uzraudzības komiteja lūdza OLAF ģenerāldirektoram no jauna pārskatīt paraugziņojuma saturu un nodrošināt, ka komiteja saņem informāciju, kas nepieciešama, lai tā varētu pildīt savu uzdevumu, ņemot vērā tās pienākumus ziņot par OLAF darbības rezultātiem visām trim iecelējinstīcijām.

Uzraudzības komiteja vēlas palīdzēt OLAF ģenerāldirektoram viņa centienos atrast atbilstošu veidu, kā ziņot komitejai par izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus, un novērtēt viņa ierosinājumu veidot konstruktīvu dialogu ar OLAF darbiniekiem par šo jautājumu.

LIETAS, KURĀS INFORMĀCIJA IR JĀNOSŪTA VALSTU TIESU IESTĀDĒM

50. OLAF iesniedz Uzraudzības komitejai valstu tiesu iestādēm (VTI) nosūtīto lietu sarakstu. Šī informācija, kurai ir tikai statistisks raksturs, praktiski nav īpaši noderīga Uzraudzības komitejai, kura uzskata, ka OLAF būtu tai jāsūta galīgais ziņojums, ko tas nosūtīja VTI, kā iepriekš tika norādīts Atzinumā Nr. 2/2017, kas pievienots Komisijas Novērtējuma ziņojumam par to, kā tiek piemērota Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (19. pants). Notiek apspriešanās par to, kā atrisināt šo jautājumu.

LIETAS, KURU GADĪJUMĀ ATTIECĪGĀS IESTĀDES NETIKA IEVĒROJUŠAS OLAF IETEIKUMUS

51. Uzraudzības komiteja ir saņēmusi OLAF ziņojumu par 22 lietām saistībā ar ieteikumiem, kurus OLAF izdevis kopš 2013. gada 1. oktobra, un tam pievienotu sarakstu, kurā uzskaitītas attiecīgo iestāžu atbildes, kuras OLAF saņēma laikposmā no 2017. gada 1. marta līdz 2018. gada 28. februārim. Šis pārskata periods seko iepriekšējam pārskata periodam, kas ilga no 2016. gada 1. marta līdz 2017. gada 28. februārim ⁽¹⁸⁾.
52. Jau savos iepriekšējos ziņojumos un atzinumos Uzraudzības komiteja puda bažas par šīs atskaites sistēmas laika periodu. Pašreizējā sistēma neaptver parasto kalendāro gadu, tajā nav parādīts vēl neizskatīto lietu vai nesaņemto atbilžu skaits un tajā ir viegli pieļaut kļūdas ⁽¹⁹⁾. Tāpēc Uzraudzības komiteja uzskata, ka pašreizējā atskaites sistēma nav visaptveroša, un iesaka OLAF atrast labāku veidu, kā sniegt pārskatu un kopumā pārbaudīt savu izmeklēšanu ietekmi. Šo problēmu jo īpaši varētu atrisināt, ieviešot elektronisku sistēmu, kas darbotos bez traucējumiem, padarot atskaites sistēmu visaptverošāku un precīzāku. Turklāt jebkurā elektroniskā informācijas sistēmā, kas paredzēta lietu pārvaldībai (OCM), kā svarīgs nosacījums būtu jāparedz iespēja ievadīt transversālus pieprasījumus.
53. Informāciju par OLAF ieteikumu izpildi OLAF iesniedza Uzraudzības komitejai kā grafisku pārskatu, kurā bija ietverti šādi elementi: OLAF lietas numurs, ieteikuma izdošanas datums, saņēmēja identifikācija, ieteikuma iss kopsavilkums, datums, kad tika sniegta atbilde par to, ka ieteikums netiks pildīts, attiecīgās iestādes norādītie iemesli un (dažos gadījumos) precizējošas OLAF piezīmes.
54. Pamatojoties uz iepriekš minēto informāciju par 22 lietām, Uzraudzības komiteja konstatēja, ka, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, būtiski ir palielinājies slēgto lietu skaits vai tādu lietu skaits, kuras netika izskatītas nepietiekamu pierādījumu dēļ. Proti, 11 gadījumos no 22 valstu iestādes vai nu atšķirīgi izvērtēja pierādījumus un faktus, vai arī nevarēja pierādīt faktus ar pierādījumiem, kurus tās saņēma no OLAF un savāca turpmākajā izmeklēšanā, kas tika veikta valsts līmenī.
55. Lai gan Uzraudzības komiteja saņēma ierobežotu informāciju, var secināt, ka galvenais valstu tiesvedības izbeigšanas iemesls bija procesuālās atšķirības starp OLAF administratīvo izmeklēšanu un kriminālprocesu. Valstu iestādes bieži vien savus lēmumus neveikt lietas iztiesāšanu vai to izbeigt pamatoja ar to, ka nebija iespējams pierādīt nodomu izdarīt noziedzīgu nodarījumu. Uzraudzības komiteja uzskata, ka ir svarīgi turpināt darbu, lai palielinātu iespējas, ka OLAF ieteikumi tiek pieņemti. Uzraudzības komiteja plāno turpmāk vēltīt vairāk laika šim jautājumam un ir pieņēmusi lēmumu pārraudzīt šo jautājumu, iekļaujot to savā 2019. gada darba plānā.
56. Uzraudzības komiteja joprojām ir pārliecināta, ka taisnīguma panākšanu nevar izmērīt ar notiesājošu spriedumu skaitu. Tomēr daudzus šķēršļus var novērst, labāk sadarbojoties un apspriežoties ar valsts policiju un tiesu iestādēm par faktiem, pierādījumu pieejamību un izmeklēšanas taktiku. Jo īpaši attiecībā uz lietām, kuras valsts iestādes beidza vai nolēma neizmeklēt noilguma dēļ (4 no 22 paziņotajām lietām). Uzraudzības komiteja nav konstatējusi nevienu pamatotu argumentu tam, lai neizvairītos no šādas procesuālās situācijas. Lai arī var būt gadījumi, kad, piemēram, ir mainījusies juridiskā kvalifikācija, saisinot noilguma periodu tā, ka tas iestājas ātrāk, Uzraudzības komiteja tomēr uzskata, ka to izmeklēšanu skaits, kurās iestāties noilgums (aptuveni 18 % no 22 paziņotajām lietām), ir pārāk liels. Atbildība par šādu lietu stāvokli jāuzņemas gan OLAF, gan valsts iestādēm, kas sadarbojas un rīkojas no izmeklēšanas paša sākuma. Uzraudzības komiteja atzinīgi vērtē OLAF iniciatīvu organizēt konferenci par sadarbību starp OLAF, tiesu iestādēm un tiesībsardzības dienestiem ⁽²⁰⁾, kas veicinās viedokļu apmaiņu un, cerams, arī padarīs efektīvāku ES finanšu interešu aizsardzības institucionālo sistēmu, kas pašlaik mainās.
57. Tiklīdz EPPO būs pilnībā darboties spējīga, OLAF situācija kļūs pat vēl sarežģītāka. OLAF izmeklētājiem būs jāpievērš īpaša uzmanība pierādījumu vākšanai dažādās jaunās procesuālajās situācijās. OLAF turpinās veikt izmeklēšanas dalībvalstīs, kas nepiedalās pastiprinātajā sadarbībā, taču arī EPPO var lūgt veikt izmeklēšanu tajās pašās valstīs un vākt pierādījumus kriminālizmeklēšanas vajadzībām. Uzraudzības komiteja pauž bažas par jauno situāciju, par to ES dalībvalstu reakciju, kas nolēma nepiedalīties pastiprinātajā sadarbībā (saistībā ar EPPO), un par sekām, kādas var radīt jaunā vide, kas varētu izpausties kā iespējas apstrīdēt savāktos pierādījumus tiesvedībā.

⁽¹⁸⁾ Ģenerāldirektors informē Uzraudzības komiteju par gadījumiem, kad nav ievēroti viņa ieteikumi (šis pienākums ir noteikts Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 17. panta 5. punktā).

⁽¹⁹⁾ Uzraudzības komitejas ziņojumā bija ietvertas četras lietas, kas attiecās uz iepriekšējo pārskata periodu, bet kļūdas pēc nebija iekļautas iepriekšējā ziņojumā. Šīs četras lietas ir iekļautas kopējā lietu skaitā (22).

⁽²⁰⁾ Konference "Finanšu interešu aizsardzība ES: sadarbība starp OLAF, tiesu iestādēm un tiesībsardzības dienestiem", kas notika Briselē 2019. gada 20. un 21. jūnijā.

58. OLAF izmeklētājiem būs jāizvērtē pierādījumi un fakti ātri, mērķtiecīgi un elastīgi, lai noteiktu, vai lieta ir OLAF vai EPPO jurisdikcijā, un būs jāievēro EPPO norādījumi par konkrētu procesuālo garantiju piemērošanu, kas dažādās jurisdikcijās ir atšķirīgas. OLAF, EPPO un valstuiestādēm būs jāizveido sistēma, kas darbojas netraucēti, lai izvairītos no kavēšanās, ko izraisījuši jurisdikcijas noteikšana un pierādījumu nepieejamība tāpēc, ka dalībvalstu noteikumos par kriminālprocesu pastāv dažādas procesuālās prasības. Uzraudzības komiteja centrālo uzmanību velta OLAF darbības rādītājiem. Tomēr, saskaroties ar jaunām juridiskām problēmām, būs nepieciešamas ļoti labas zināšanas par valstu un starptautiskajām tiesībām, pieredze saistībā ar jurisdikciju maiņu izmeklēšanas laikā, spēja izvērtēt iebildumus par labvēlīgākās tiesas izvēli un jo īpaši īstenot liela apjoma un elastīgu informācijas apmaiņu starp EPPO, OLAF un valstu iestādēm.
59. Uzraudzības komiteja jau ir norādījusi, ka tā plāno izpētīt šo jautājumu padziļināti. Šajā saistībā tā ir pieprasījusi piekļuvi vairākām lietām, kurās valsts tiesu iestādes neievēroja OLAF ieteikumus. Analīze tiks sākta 2019. gada otrajā pusē, un tās rezultātā sagatavotā atzinuma pamatā, papildus konkrētu lietu izpētei, būs apspriešanās ar valsts iestāžu pārstāvjiem, OLAF un, iespējams, EPPO pārstāvjiem.
60. Uzraudzības komiteja ir paudusi savu interesi par OLAF darba rezultātu un ietekmes padziļinātu un ne tik statistisku pārraudzību un analīzi. Tāpēc tā atzinīgi novērtētu to, ja tā automātiski saņemtu attiecīgajām iestādēm pārsūtītos izmeklēšanas ziņojumus un šo iestāžu atbildes. Pastāvīga analīze un paskaidrojumu pieprasīšana gan no attiecīgajām iestādēm, gan no OLAF ļautu Uzraudzības komitejai palīdzēt OLAF uzlabot tā izmeklēšanas ietekmi un nodrošināt pierādījumu pieejamību.

AR PROCESUĀLO GARANTIJU PIEMĒROŠANU SAISTĪTO NORIŠU PĀRRAUDZĪBA

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 15. panta 1. punkta otrā daļa:

“Uzraudzības komiteja jo īpaši pārrauga norises, kas ir saistītas ar procesuālo garantiju piemērošanu (...).”

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 17. panta 7. punkts:

“Ģenerāldirektors izveido iekšēju konsultēšanās un kontroles procedūru, tostarp likumības pārbaudi, kas ir saistīta ar, inter alia, procesuālu garantiju un attiecīgo personu pamattiesību (...) ievērošanu (...).”

61. Regulā, kurā noteiktas OLAF darbības, ir īpaši minēts, ka Uzraudzības komitejai ir jānodrošina pietiekamas procesuālās garantijas, kad OLAF izmeklē konkrētas lietas. Šā iemesla dēļ pagājušajā gadā Uzraudzības komiteja vēltīja daudz uzmanības šim sava darba aspektam.
62. OLAF ģenerāldirektors ir rīkojies, lai nodrošinātu, ka ziņojumi par privātpersonu sūdzībām tiek nosūtīti Uzraudzības komitejai vismaz divreiz gadā. Tika uzskatīts, ka šie ziņojumi ir informatīvi un lietderīgi, taču tie nav pietiekams iemesls, lai veiktu pārraudzības darbības attiecībā uz norisēm procesuālo garantiju un pamattiesību kontekstā.
63. OLAF saņemto sūdzību skaits rada bažas Uzraudzības komitejai, un tam ir veltīta liela uzmanība. Uzraudzības komiteja plāno apmainīties ar informāciju ar Eiropas Ombuda biroju, un kontakti jau ir nodibināti. Tā turpinās vēltīt lielu uzmanību šim temam.
64. Vismaz reizi sešos mēnešos pozīcija “procesuālās garantijas” tiks iekļauta Uzraudzības komitejas un OLAF ģenerāldirektora sanāksmju darba kārtībā. Gadījumi, kad uz saņemtajām sūdzībām tiek sniegtas novēlotas atbildes, tiks izmeklēti, sniegtās atbildes tiks analizētas un vajadzības gadījumā tiks apspriestas visas turpmākās darbības, ko veikusi sūdzību iesniegusi persona.
65. Visas OLAF reģistrētās sūdzības vai sūdzības par OLAF, kas iesniegtas citām iestādēm un par ko ir informēts OLAF ģenerāldirektors vai viņa darbinieki, tiks automātiski nosūtītas Uzraudzības komitejai. Lietas, kas izraisījušas šīs sūdzības, tiks darītas pilnībā pieejamas, un plenārsēdēs tiks sniegti mutiski skaidrojumi par to izskatīšanu. OLAF darīs pieejamu Uzraudzības komitejai visu pamatā esošo saraksti.

66. Paredzams, ka šī procedūra, par ko vienojās Uzraudzības komiteja un OLAF ģenerāldirektors, uzlabos iepriekšējo procedūru.

OLAF IZMEKLĒŠANAS POLITIKAS PRIORITĀŠU UN IZMEKLĒŠANAS PAMATNOSTĀDŅU NOVĒRTĒJUMS

Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 17. panta 5. punkta pirmajā daļā ir teikts:

“Katru gadu ģenerāldirektors, ņemot vērā gada pārvaldības plānu, nosaka Biroja izmeklēšanas politikas prioritātes un tās pirms publicēšanas nosūta Uzraudzības komitejai.”

5. panta 1. punkts: “Pieņemot lēmumu sākt vai nesākt izmeklēšanu, ģenerāldirektors ņem vērā izmeklēšanas politikas prioritātes un Biroja gada pārvaldības plānu (...).”

16. panta “Viedokļu apmaiņa ar iestādēm” 2. punkts:

“2. Viedokļu apmaiņa var būt saistīta ar šādiem jautājumiem:

a) Biroja izmeklēšanas politikas stratēģiskās prioritātes (...).”

67. Uzraudzības komiteja izpētīja OLAF izmeklēšanas politikas prioritāšu (IPP) projektu 2019. gadam un konstatēja, ka OLAF bija saglabājis iepriekšējo gadu reaģējošo izmeklēšanas politikas pieeju. Uzraudzības komiteja organizēja vairākas tikšanās ar jauno ģenerāldirektoru par šo tematu un pauda savu viedokli iestāžu viedokļu apmaiņas gaitā, kas notika septembrī.
68. Uzraudzības komiteja uzsvēra to, cik svarīgi OLAF ir uzņemties iniciatīvu, nosakot un analizējot riskus cīņā pret krāpšanu, pamatojoties uz regulāru informācijas apmaiņu ar citiem Komisijas ģenerāldirektorātiem. Šāda darba prakse ļautu OLAF īstenot proaktīvu izmeklēšanas politiku un galveno uzmanību veltīt visnopietnākajiem un vissarežģītākajiem gadījumiem. OLAF izlūkošanas sektoram būtu arī regulāri jāveic riska novērtējumi pēc pašu iniciatīvas. Uzraudzības komiteja mudināja OLAF izstrādāt šos mehānismus pēc iespējas drīz, ņemot vērā EPPO izveidi.
69. OLAF 2019. gadam izstrādātajā IPP tika saglabāta pieeja, kas ir ļoti līdzīga iepriekšējos gados izmantotajai pieejai, centrālo uzmanību veltot šādām jomām:
- i) lietas, kas saistītas ar transporta un infrastruktūras tīklu projektiem un jo īpaši publiskā iepirkuma procedūrām;
 - ii) lietas, kas saistītas ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem ⁽²¹⁾, Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un pirmspievienotāšanās fondu finansētajiem vai līdzfinansētajiem projektiem, kuros dalībvalstu vai kandidātvalstu rīcība var būt nepietiekama vai kuros ir pārrobežu elementi;
 - iii) lietas, kurās ir norādes par izcelsmes noteikumu iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu, tarifu klasifikāciju preferenciālos un nepreferenciālos tirdzniecības režīmos un ar vērtēšanu saistītu krāpšanu, lai izvairītos no parasto muitas nodevu, tostarp tarifu pasākumu, kas ir ES tirdzniecības aizsardzības politikas daļa, maksāšanas;
 - iv) lietas par tabakas, alkohola, viltotu medikamentu un citu veselībai un drošībai kaitīgu preču kontrabandu, kurās varētu būt aizdomas par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanu ES; lietas par nelegālu tabakas ražošanu;
 - v) lietas par humāno un attīstības palīdzību, kas piešķirta migrantiem, bēgļiem un valsts iekšienē pārvietotiem cilvēkiem; un lietas par citu atbalstu minētajām mērķa grupām.
70. OLAF ģenerāldirektors informēja Uzraudzības komiteju par to, ka tā IPP tika noteiktas, izmantojot ieinteresēto personu sniegto informāciju, tostarp informāciju, ko sniedza Komisijas tīkls krāpšanas novēršanai un atklāšanai, Eiropas Revīzijas palātas ziņojumus, Eiropas Parlamenta rezolūcijas un Komisijas ziņojumus par finanšu interešu aizsardzību.

⁽²¹⁾ Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds.

71. Tomēr OLAF iesniedza Uzraudzības komitejai pārskatu par 2018. gada izmeklēšanas politikas prioritāšu īstenošanu, izmantojot ļoti līdzīgu pieeju. 2018. gadā tika sāktas pavisam 219 izmeklēšanas un 30 koordinēšanas lietas, pamatojoties uz OLAF saņemto informāciju. No tām 56 izmeklēšanas un 19 koordinēšanas lietas bija saistītas ar 2018. gada IPP (tie ir 25,6 % no sāktajām izmeklēšanām un 63 % no sāktajām koordinēšanas lietām). Tā kā šī informācija ir ļoti ierobežota, tā neļauj Uzraudzības komitejai noteikt sāktu lietu skaitu sadalījumā par nozarēm un direktoriem. OLAF vēl nav paskaidrojis Uzraudzības komitejai, kāpēc atbilstīgi IPP sāktu lietu īpatsvars (25 %) ir tik mazs.
72. Tādējādi aptuveni 75 % OLAF izmeklēšanu neatbilst paša OLAF IPP, un tas ir augstāks rādītājs nekā iepriekšējā gadā. Uzraudzības komiteja lūdza OLAF papildu informāciju par izmeklēšanām, kas veido šos 75 %, un par iemesliem, kāpēc tika pieņemti šādi lēmumi. Uzraudzības komiteja apšaubā OLAF pieeju, kas neļauj Birojam noteikt izmeklēšanas prioritātes.
73. Uzraudzības komiteja secina, ka ir nepieciešamas radikālas pārmaiņas OLAF pieejā savām izmeklēšanas politikas prioritātēm, lai nodrošinātu efektīvas un lietderīgas OLAF izmeklēšanas un līdzekļu sadalījumu, kas ir ļoti svarīgi, lai OLAF varētu darboties efektīvi.

ATTIECĪBAS AR OLAF, ES IESTĀDĒM, OLAF PARTNERIEM UN IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

Sanāksmes ar ES iestāžu, struktūru un citu aģentūru dalību

74. Tā kā Uzraudzības komiteja ir starpinstitucionāla struktūra, tā noteica, ka prioritāte ir regulāras saziņas uzturēšana ar ES iestādēm un OLAF partneriem un ieinteresētajām personām. Tā jo īpaši apzinājās, cik svarīgi ir uzlabot informācijas plūsmu starp iestādēm. Lai sasniegtu šos mērķus un saņemtu atsauksmes par OLAF darbības rezultātiem, Uzraudzības komiteja regulāri tikās ar komisāru, kurš atbild par OLAF, un Komisijas ģenerālsekretāru, kā arī Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komiteju (CONT) un Padomes Darba grupu cīņai pret krāpšanu. Uzraudzības komiteja apmeklēja Eiropas Revīzijas palātu un uzaicināja Eiropas Ombudu uz savu plenārsēdi. Šīs sanāksmes bija iespēja apmainīties ar vērtīgu informāciju un attīstīt konstruktīvas attiecības. Pārskata periodā Uzraudzības komiteja regulāri aicināja uz savām plenārsēdēm OLAF ģenerāldirektoru un vadītājus. Uzraudzības komiteja cer uzturēt ciešākus sakarus ar OLAF izmeklēšanas un darba grupām.
75. Uzraudzības komiteja aktīvi iesaistījās viedokļu apmaiņā ar iestādēm, kā noteikts Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 16. pantā, jo īpaši tādās jomās kā IPP, izmeklēšanu ilgums, pamattiesību un procesuālo garantiju ievērošana, OLAF un EPPO turpmākās attiecības un OLAF resursu pārvaldība, ņemot vērā EPPO izveidi.

OLAF UZRAUDZĪBAS KOMITEJAS VADĪBA

Uzraudzības komitejas sekretariāts, darba metodes un budžeta jautājumi

76. Sekretariāta svarīga funkcija ir atvieglot un sekmēt visu Uzraudzības komitejas veikto uzdevumu izpildi un nodrošināt, ka tā spēj pildīt savas likumīgās pilnvaras pilnīgi neatkarīgi. Saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 sekretariāts darbojas Uzraudzības komitejas tiesā pakļautībā un neatkarīgi no Komisijas. Lai Uzraudzības komiteja varētu pildīt savu uzdevumu, ir ļoti svarīgi piešķirt pietiekamu skaitu darbinieku ar atbilstošām prasmēm un kompetencēm.
77. Uzraudzības komitejas sekretariātu veido ES darbinieki, juristi un asistenti, kuri katru dienu pārrauga OLAF darbības un palīdz Uzraudzības komitejas locekļiem efektīvi pildīt savus pienākumus, lai stiprinātu OLAF neatkarību.
78. Pēc grozījumu veikšanas Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ⁽²²⁾ Uzraudzības komitejas sekretariātu nodrošina Komisija neatkarīgi no OLAF un ciešā sadarbībā ar Uzraudzības komiteju. 2017. gada februārī sekretariāts tika administratīvi pievienots Eiropas Komisijas Atalgojuma un individuālo tiesību birojam (PMO), un organizācijas struktūrā tas nav saistīts ar Uzraudzības komiteju. Tagad, divus gadus pēc pārvietošanas uz PMO, ir redzams, ka šīs pārmaiņas negatīvi ietekmēja sekretariāta darbu.
79. Uzraudzības komiteja pauda savas bažas par sekretariāta izvietojumu ārpus OLAF drošības zonas un atkārtoja savu nostāju, ka piemērota vieta OLAF drošības zonā labāk ļautu sekretariātam efektīvi veikt savu uzdevumu.

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2016/2030 (2016. gada 26. oktobris), ar ko Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 groza attiecībā uz Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) Uzraudzības komitejas sekretariātu (OV L 317, 23.11.2016., 1. lpp.). Regula stājās spēkā 2017. gada 1. janvārī.

80. Kopš 2017. gada februāra sekretariātā trūka daudzu darbinieku, un pārskata periodā situācija neuzlabojās. Uzraudzības komiteja pauda nopietnas bažas par šo nepietiekamo darbinieku skaitu. Tas neizbēgami ietekmēja Uzraudzības komitejas darba plānu, un tā vairākkārt nopietni apsprieda šo jautājumu ar komisāru budžeta un cilvēkresursu jautājumos Ginteru Etingeru un ģenerāldirektori personāla un administrācijas jautājumos Irēni Souku.
81. 2018. gada beigās Uzraudzības komitejas sekretariāts pieņēma darbā jaunu administratoru, kurš stājās darbā 2019. gada aprīlī. Pašlaik vēl viena amata vieta ir vakanta un ir jāaizpilda pēc iespējas ātrāk. Uzraudzības komiteja arī lūdza Komisijai publicēt sekretariāta vadītāja amata vietas vakanci, jo šī vieta atbrīvojās 2018. gada novembrī. Konkurss uz šo amatu tika izsludināts augstākās vadības līmenī, un pašlaik notiek atlases process. Komisijai ir nepieciešama Uzraudzības komitejas piekrišana, lai ieceltu amatā sekretariāta locekļus. Ir svarīgi iesaistīt Uzraudzības komiteju darbā pieņemšanas procesā, lai garantētu, ka sekretariāta locekļu atlase notiek tiešām neatkarīgi. Amatpersonas, kas ieceltas darbā sekretariātā, nekad nedrīkst lūgt vai pieņemt norādījumus no kādas valdības, iestādes, struktūras, biroja vai aģentūras saistībā ar Uzraudzības komitejas pārraudzības funkciju izpildi.
82. Uzraudzības komiteja ir informējusi OLAF, Eiropas Komisiju, Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas Revīzijas palātu, ka ir jāatrod piemērotāka vieta tās sekretariātam, un OLAF regulas reforma ir iespēja apsvērt šo jautājumu. Uzraudzības komiteju iedrošina Parlamenta priekšlikums mainīt pašreizējo sekretariāta nodrošinājumu, kas noteikts Regulā (ES) Nr. 883/2013⁽²³⁾. Šīs pārmaiņas ļaus trim ES iecelēj institūcijām un Uzraudzības komitejai apsvērt visas iespējas, kur labāk pievienot un izvietot sekretariātu, tostarp sākotnējo iespēju atkal integrēt to OLAF Uzraudzības komitejas vadībā ar līdzīgiem noteikumiem par tā neatkarīgu darbību.
83. Uzraudzības komiteja 2018. gadā organizēja 11 plenārsēdes. Priekšsēdētājs, referenti un Uzraudzības komitejas sekretariāta locekļi arī regulāri tikās, lai risinātu konkrētus jautājumus. Uzraudzības komiteja iecēla referentu katrā svarīgajā jautājumā, ko tā pārbaudīja. Referenti sadarbībā ar sekretariātu gatavoja ziņojumu projektus, atzinumus vai plenārsēžu diskusiju dokumentus. Gatavojot Uzraudzības komitejas atzinumus un ziņojumus, viņi tikās arī ar OLAF vadību un darbiniekiem. Uzraudzības komiteja apsprieda ar OLAF savus atzinumus pirms to pieņemšanas.
84. Uzraudzības komitejas budžets gadā, uz ko attiecas šis ziņojums, bija 200000 EUR, un budžeta izpildes līmenis bija 93,4 %. Par izdevumiem atbildīgais kredītrīkotājs ar pastarpināti deleģētām pilnvarām ir PMO direktors.
85. Lai nodrošinātu maksimālu sava darba pārredzamību, Uzraudzības komiteja publicē dokumentus, kas skar sabiedrības intereses, savā starpiestāžu tīmekļa vietnē (<http://europa.eu/supervisory-committee-olaf/>).

⁽²³⁾ Sk. šā darbības pārskata 6. zemspītras piezīmi; Eiropas Parlamenta 2019. gada 16. aprīļa normatīvās rezolūcijas 15. panta "Uzraudzības komiteja" 8. punkts, no kura ir svītroti vārdi "neatkarīgi no Biroja [OLAF]".

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)



Eiropas Savienības Publikāciju birojs
L-2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV